

Wise use is geen rechtvaardiging voor jacht

Platform Verantwoord Faunabeleid

Vaak wordt het begrip 'wise use' of 'verstandig gebruik' als rechtvaardiging voor de jacht gebruikt. Het suggereert dat jagers verstandig omgaan met de natuur. Men zou al gauw de indruk krijgen: dat zit wel goed. Maar ondergetekende organisaties denken daar anders over.

Het begrip

Het begrip 'wise use' kan worden vertaald met: verstandig gebruik.

De jagers bedoelen hiermee: het benutten van de aanwas van een dier- of plantesoort. Dit wordt als nog verstandig beschouwd, zolang het voortbestaan van de populatie niet wordt bedreigd. In feite betekent dit dat men zover mag gaan met 'oogsten' totdat sprake is van roofoverbouw.

De begripshantering

In landen waar de mens direct afhankelijk is van de natuurlijke opbrengst van het land, zou invoering van het wise use-principe een eerste stap kunnen zijn naar beter beheer. Het is daar de absolute minimumregel, mede bedoeld om de steun van de plaatselijke bevolking te krijgen bij natuurbescherming. In onze maatschappij daarentegen is deze direct-natuurlijke afhankelijkheid er niet meer. Er is nu een afhankelijkheid van een agricultuur in een complex economisch systeem. Toch hanteren jagers nu het begrip 'wise use' om het jagen te legitimeren. Immers als op korte termijn (een langere is niet te overzien) de natuur blijft voortbestaan, is er niets aan de hand, denken zij.

Argumenten tegen de legitimatie

Populatie-dynamisch argument

Bij de beschouwing van dierpopulaties moet men de lange termijn als basis nemen. De omvang van een dierpopulatie fluctueert, zowel binnen een jaar, als over een reeks van jaren. De aanwas (het saldo van reproductie en sterfte) in rijkere jaren is noodzakelijk om het hoofd te kunnen bieden aan in toenemende snelheid veranderende habitats met onverwacht magere jaren. Ook andere diersoorten van het ecosysteem zijn hiervan mede afhankelijk. Het 'afromen' van een populatie (na de groei) is derhalve een riskant ingrijpen in een toch al bedreigde natuur en getuigt van een schadelijke kortetermijnvisie en ecologisch beperkt denken. Het vaak gehoorde argument dat een populatie zonder 'afromen' ongebreideld zal uitgroeien, is onjuist omdat er tal van natuurlijke remmende factoren zijn. Zo zal bijvoorbeeld een konijnenpopulatie dat niet doen, omdat bij een zekere dichtheid van Konijnen de embryo's zich niet verder ontwikkelen en weer in het lichaam van het vrouwtje worden opgenomen (geresorbeerd).

Praktisch argument

Hantering van het wise use-beginsel veronderstelt dat het mogelijk en gemakkelijk is na te gaan, hoe groot op elk willekeurig moment de bestaande voorraad is van levende natuurlijke hulpbronnen en wanneer er sprake is van aantasting van deze voorraad. Echter wetenschappelijk staat hierover te weinig vast.

Maatschappelijk en ethisch argument

Het argument om de jacht goed te praten 'Zolang de soort maar niet in gevaar komt', is maatschappelijk en ethisch onacceptabel. Het is wetenschappelijk geaccepteerd dat dieren geen gevoelloze, emotioneel machines zijn: zoogdieren, vogels en andere gewervelde dieren kunnen emoties als angst en pijn ervaren. De grote bezorgdheid voor de dieren die in de natuur leven, hangt hiermee samen. Het Onderzoeksbureau Motivaction peilde in 1993 dat ruim driekwart van de Nederlandse bevolking de plezierjacht afwijst. Het is ook van ethisch belang dat evenzeer het individuele dier een intrinsieke waarde wordt toegekend. Eind 1993 bleek hier een kamerbrede steun voor bij de behandeling van de regeringsnota 'Jacht en wildbeheer'. In het natuurbeleid werd de soort al beschermingswaardig gevonden, maar daar moet nu de beschermingswaardigheid van het individu aan worden toegevoegd. Afwijking van dit beschermingsregime (bijvoorbeeld wanneer men het dier wil doden), dient dan ook alleen te gebeuren na zorgvuldige afweging. Deze afweging behelst een scherpe analyse van de argumenten voor en tegen en van de alternatieven voor het bereiken van het beoogde doel. Doden van dieren blijkt dan bij uitzondering slechts plaats te kunnen vinden: alleen bij ernstige schade en indien er geen alternatieven bestaan. Het is de vraag, welke ethiek de jager heeft.

Conclusie

Het wise use-beginsel is een begrip dat in de Westerse samenleving vooral door jagers wordt gebruikt om een veelal onnodig en riskant ingrijpen in natuurlijke processen goed te praten. Bovendien dreigt het gevaar dat men het gebruik van in het wild levende dieren tot de uiterste grens brengt van het voortbestaan van de soort. Het wise use-beginsel zoals dat door jagers wordt gehanteerd, getuigt van korte-termijn denken en een eng blikveld in ruimtelijke en ecologische zin. Voorts is het begrip maatschappelijk en ethisch niet 'wise', aangezien recht voorbijgegaan aan de zorg voor en de intrinsieke waarde van het dier. Het 'wise use-beginsel' rechtvaardigt de jacht dus niet.

Ondergetekende organisaties doen een dringend beroep op politici en natuurbeschermers om zich uit te spreken tegen het wise use-beginsel als legitimering voor de jacht in de Westerse samenleving.

- Nederlandse Vereniging tot Bescherming van Dieren, postbus 85980, 2508 CR 's-Gravenhage
- Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging, Oudegracht 237, 3511 NK Utrecht
- Stichting Kritisch Faunabeheer, Amstedijk Noord 135, 1183 TJ Amstelveen
- Nederlandse Jeugdbond voor Natuurstudie, per adres 'Schaep en Burgh', Noordereinde 60, 1243 JJ 's-Graveland
- Stichting Het Vogeljaar, Bilderdijklaan 25, 3743 HR Baarn
- Stichting Mondiaal Alternatief, postbus 51, 2130 AD Hoofddorp.